

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie LNV

Aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Plaats en datum: Den Haag, 16 april 2019
Betreft: Commissievragen over kalfjessterfte
Ons kenmerk: 2019Z06576/2019D15941

Geachte mevrouw Schouten,

In de procedurevergadering van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 10 april jl. is gesproken over kalfjessterfte. De commissie heeft besloten vragen over dit onderwerp te inventariseren. U wordt verzocht de bijgevoegde vragen uiterlijk dinsdag 14 mei 2019 te beantwoorden.

Hierbij breng ik u het verzoek van de commissie over.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

M.E. Haveman-Schüssel

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.inv@tweedekamer.nl

Vragen van de commissie

Vragen van de leden van de VVD-fractie

1. Kunt u een overzicht geven van de kalversterfte over de afgelopen vijf jaar per jaar?
2. Kunt u een overzicht geven van het percentage kalversterfte en de hoeveelheid bedrijven die met dat percentage kalversterfte te maken hebben?
3. Kunt u een overzicht geven van de kalversterfte in relatie tot de leeftijd van de kalveren, de aard van het bedrijf (zoals omvang van het bedrijf, gangbaar biologisch of andere vorm, kalver-opfokbedrijf enz.)?
4. Kunt u een overzicht geven van de trends, zoals kalvergezondheid en het aantal meerlingen betrokken bij kalversterfte, over de afgelopen vijf jaar?
5. Kunt u een overzicht geven van het gebruik van antibiotica in de kalverhouderij over de afgelopen tien jaar per jaar?
6. Hoeveel boetes en hoeveel waarschuwingen zijn er de afgelopen vijf jaar per jaar uitgedeeld door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) over de omstandigheden bij de geboorte van kalveren of bij de opfok van kalveren?
7. Kunt u een nadere duiding geven op de constatering in het persbericht dat het gaat om boerderijen die zuivel en vlees leveren voor de verkoop?¹
8. Kunt u een toelichting geven op de passage over de (in het persbericht getoonde) foto's en de uitspraak van de NVWA dat misstanden nog steeds voorkomen?
9. Welke acties zijn naar aanleiding van de (in het persbericht getoonde) foto's uitgezet?

Vragen van de leden van de CDA-fractie

1. Deelt u de mening dat zo goed als alle melkveehouders ontzettend hun best doen voor de gezondheid van hun dieren en, in tegenstelling tot diverse media berichten, tijd en moeite steken in de verzorging van kalveren?
2. Kunt u inzicht geven in de precieze definitie van kalversterfte en hoe die berekend wordt?
3. Kunt u toelichten of verwerpers bijvoorbeeld worden meegeteld als doodgeboortes?
4. Welke programma's lopen er om de kalversterfte terug te dringen?
5. Zijn de bedrijven in beeld waar sprake is van uitzonderlijk hoge sterfte van kalveren?
6. Welke acties zijn ondernomen met deze bedrijven?

Vragen van de leden van de PvdD-fractie

1. Kunt u bevestigen dat pasgeboren kalfjes zuigelingen zijn, die van nature gemiddeld zeven keer per dag bij hun moeder zouden drinken, zoals beschreven door Wageningen University & Research (WUR)?²
2. Kunt u bevestigen dat het in de melkveehouderij (ook de biologische) standaard werkwijze is om de kalfjes (die geboren worden om de melkproductie van de koe steeds op gang te brengen) vrijwel meteen na de geboorte weg te halen bij de moeder, waarna ze in een eenlingbox worden gezet waarna biest en melk(vervangers) via een kunstmatige drinkvoorziening worden verstrekt, zoals een drinkautomaat, speenfles, (speen)emmer en soms zelfs via een sonde?
3. Onderschrijft u de analyse van de WUR dat kalfjes van nature een onmiskenbare zuigreflex hebben, en dat het zuigen, naast het opnemen van voedsel, voor de kalfjes verrassend veel functies heeft voor het welzijn en de gezondheid?
4. Erkent u dat het zuigen en slikken onder andere zorgt voor het activeren en weer tot rust brengen van de darmen en dat het zuigen de bloeddruk en de hartslag van het kalf verlaagt en het de slaap verbetert?
5. Erkent u de analyse van de WUR dat zuigen bij de koe kalmeert, ontspant en het kalf helpt te leren vertrouwen?
6. Onderschrijft u de constatering van de WUR dat er aanwijzingen zijn dat immunoglobulinen uit biest beter worden opgenomen wanneer het kalf zuigt?
7. Onderschrijft u de constatering van de WUR dat wanneer kalfjes drinken uit emmers of zuigen uit speenemmers de zuigreflex niet of niet optimaal werkt, de drinksnelheid hoger is en de drinkhouding, kwaliteit en temperatuur van de melk anders is dan wanneer een kalfje wordt gezoogd door zijn moeder?

---

¹ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4659501/kalversterfte-op-duizenden-boerderijen-schrikbarend-hoog-kalfjes>

² Kalversterfte kan minder als de zorgvraag centraal staat, WUR, 2017: <http://edepot.wur.nl/440991>

8. Kunt u bevestigen dat een kalf dat door zijn moeder gezoogd wordt niet alleen gemiddeld zeven keer per dag bij zijn moeder zou drinken, maar daarmee ook gemiddeld tien-twaalf liter melk binnen zou krijgen per dag, zoals beschreven door de WUR?
9. Kunt u bevestigen dat de meeste melkveehouders slechts vijf-zes liter melk verstrekken, verdeeld over slechts twee voerbeurten per dag, waarmee veel kalfjes feitelijk ondervoed zijn?³
10. Erkent u dat wanneer melkveehouders 'de zorgtaak van de koe' 'overnemen', het kalf dus vaak minder melk en bovendien geregeld relatief grote hoeveelheden per keer te drinken krijgt, met alle gevolgen voor het welzijn van het kalf van dien, waaronder gebreken in de immuunrespons?
11. Kunt u bevestigen dat verteringsproblemen, zoals voedingsdiarree, regelmatig voorkomen bij jonge kalfjes die na de geboorte bij hun moeder zijn weggehaald en vervolgens door de melkveehouder van melk(vervangers) worden voorzien?
12. Kunt u bevestigen dat de wijze waarop kalfjes door mensen (in plaats van hun moeder) worden gevoerd er regelmatig toe leidt dat melk niet in de lebmaag terecht komt, maar in de pens, waar het gaat rotten en gisten?
13. Heeft u gezien dat de sector adviseert om gebruik te maken van een speenemmer, omdat het kalfje daarmee gestimuleerd zou worden om op een 'natuurlijke manier' melk te drinken?⁴
14. Vindt u bovenstaand advies van de sector niet wrang in de wetenschap dat de mogelijkheid om op 'natuurlijke manier' te melk drinken deze kalfjes juist actief wordt onthouden?
15. Kunt u bevestigen dat een melkveehouder zelf bepaalt op welke manier hij een pasgeboren kalf biest en melk(vervangers) laat drinken: via een fles, een (speen)emmer of via het inbrengen van een sonde?
16. Heeft u kennisgenomen van het instructiefilmpje van Agrio TV waarin een veearts voordoet hoe je een 'starre' sonde van zo'n halve meter via de mond van een kalfje, door de slokdarm, in zijn maag moet steken?⁵
17. Heeft u daarbij gezien dat de veearts wijst op mogelijke gevaren, bijvoorbeeld dat de sonde in de luchtpijp terecht kan komen en dat er een kans bestaat op verslikking als de melk te vroeg of met te grote druk wordt verstrekt?
18. Denkt u dat het bekijken van een instructiefilmpje voldoende is om deze gevaren te vermijden?
19. Kunt u bevestigen dat een veehouder zelf een sonde van een halve meter mag inbrengen in de maag van een pasgeboren kalfje en dat daar geen dierenarts aan te pas hoeft te komen?
20. Kunt u bevestigen dat bij het inbrengen van een sonde het risico bestaat dat de sonde in de luchtpijp terecht?
21. Kunt u bevestigen dat bij het inbrengen van een sonde het risico bestaat dat het kalfje infecties krijgt door bacteriën op het materiaal?
22. Kunt u bevestigen dat het aanbrengen van een sonde wordt gepresenteerd als welzijnsmaatregel?
23. Hoe vaak wordt er gekozen voor het inzetten van een sonde om een pasgeboren kalf te voeden en wat zijn hiervoor de redenen?
24. Vindt u dat het feit dat een maagsonde door de sector wordt gepresenteerd als een snelle, praktische en veilige methode voor het verstrekken van biest aan kalfjes in lijn ligt met uw positie dat het voeden met de kunstspeen voorkeur heeft boven de sonde, omdat daarmee tegemoet wordt gekomen aan de natuurlijke behoefte van het kalf en tevens een goede maag-darm werking op gang wordt gebracht?^{6 7}
25. Is u bekend dat uitdroging door een combinatie van vochtverlies door diarree en te weinig vochtverstrekking doodsoorzaak nummer één is bij kalfjes (56%)?⁸
26. Vindt u het ook aannemelijk dat de natuurlijke manier van drinken van het kalfje bij de moederkoe een gezonder kalf voortbrengt?
27. Wat doet het tekort aan melk, het aanbieden in te grote hoeveelheden, in ook nog eens drinkvoorzieningen die ze niet snappen of leiden tot problemen omdat ze te snel drinken, met de gezondheid van een kalf, denkt u?
28. Kunt u bevestigen dat er, naast de kalfjes die dood worden geboren of door ziekte in de eerste 14 dagen sterven in de stal, ook kalfjes worden doodgespoten op het bedrijf?
29. Hoeveel kalfjes zijn er per jaar doodgespoten in 2015, 2016, 2017 en 2018?

³ Kalversterfte kan minder als de zorgvraag centraal staat, WUR, 2017: <http://edepot.wur.nl/440991>

⁴ <https://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Nieuws/2018/7/Langzamer-drinken-beter-voor-jonge-kalveren-304487E/>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=V5Bmfqfp4Gg>

⁶ <https://www.vlees.nl/themas/diergezondheid/kalveren/sondevoeding/>

⁷ Aanhangsel van de Handelingen 2009-2010, nr. 64

⁸ Kalversterfte kan minder als de zorgvraag centraal staat, WUR, 2017: <http://edepot.wur.nl/440991>

30. Op welke leeftijd is dit gebeurd (tot 14 dagen, 14 dagen tot zes maanden of zes maanden tot een jaar)?
31. Hoeveel kalfjes zijn hiervan doodgespoten omdat zij te licht waren?
32. Hoeveel kalfjes zijn hiervan doodgespoten om medische redenen en wat waren deze redenen?
33. Hoeveel kalfjes zijn er in deze periode doodgespoten omdat zij niet konden worden 'afgezet', omdat het aanbod van kalfjes groter was dan de vraag?
34. Wie spuit de kalfjes dood?
35. Wie beoordeelt of het gerechtvaardigd of noodzakelijk is om de kalfjes dood te spuiten en wat zijn hierbij de afwegingen?
36. Kunt u bevestigen dat kalfjes die na 14 dagen te licht zijn om te worden afgevoerd naar een mesterij, sinds anderhalf jaar –als gevolg van de invoering van het sectorplan Vitaal kalf- nog 20 dagen op het melkveebedrijf blijven om zwaarder te worden?
37. Kunt u bevestigen dat kalfjes die na deze 20 dagen nog steeds te licht zijn, op verzamelplaatsen terecht komen?
38. Wat is er sinds de invoering van deze regel gebeurd met de kalfjes die na deze periode van 34 dagen op verzamelplaatsen terecht zijn gekomen?